

نومرو : ۸۵

اداره خانه

ایستانبول . جمال اوغلنده  
دائرة اجتهادده

“ Idjtihad ” Constantinople

دوردنجی سنه

# اجتهاد

۱۹ کانون اول ۱۳۲۹

آبونه

حریت فکریه یه خادم

پنجشنبه کونلری حیقار اجتماعی، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

سنه لك آلتی آیلای

تورکیا ایچین ۵۴ غروش ۲۰ غروش  
ممالک اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یارہ بہ

اورادن اویمه قاجدم وایرتسی کون بورؤیای بر رفیقمه  
سویله دم . آجی آجی کوله رك شو جوانی ویردی :  
— بلکه اچقده یاتمشك !!

هکبهلی - ۱ کلون اول سنه ۲۲۹ علی صیدر امیر

## هَفْتَه نَامَه

بوهفته ظرفنده پک نجیب، پک دگرلی بر آرقداشمزی  
غیب ایتدک: بابان زاده اسماعیل حق بک . فی الحقیقه بز  
اونی یالکز اثرلریله ، یازیلری ایله طائمشدق . فقط  
یالکز بوده اونک ایچون قلمزده درین بر حرمت بسله-  
مکلکمز ایچون کافی کلدی . بوکون طلبه سنک آره سنده ،  
درس تقریر ایکن بر اختقان دم ایله بردن ثولن بابان زاده  
حق قلب ملتده ابدیا یاشایاجاق بر انسان ایدی . عاٹله سنه  
وَعزیز رفیقنی غیب ایدن «طنین» رفیقیمزه بیان تعزیت  
ایده رز .

«اجتهاد» ک دستکاه طبعه ویریلدیکی گون، دولت  
عثمانیه منک سنه دوریه تأسسی مناسبتیله کنجلمز ،  
طلبه من طرفدن براحتفال مخصوص اجرا ایدیله جک .  
بونى برقچ گون اولندن بری غرتهلر یازیور . هنوز ،  
نجیب بر مقصدله ترتیب ایدیلن بواحتفاله قارشى خلقمنک  
تاصیل حرکت ایده جکنی بیلمیورز . فقط بیلیدیکمز برشی  
وارسه بویه مقدس شلککلرک هر سنه تکرر ایتمه سی لازم  
کلدیکی در ، هر مملکتده ، تأسس ، استقلال ، انقلاب  
گیی پک چوق ملی بایرام کونلری واردر ، بوکونلرده  
بوتون مملکت اهلیسی بویوک برشوق و هیجانله اوکونی  
تسعید ایدرلر ، بویه شلککلرک خلق اوزده رنده بر چوق  
کتابلرک بخش ایدمیدیکی تأثیرات نافعہ سی اولور .

سنه لردن بری عقلمزدن کچمه یین ، بواختمالی بوکون  
گنج لردن دوشوندیله ، موقع فعله چیقارییورلر . ظن  
ایده رم ، که سنه لردن بری ، عصرلردن بری دوشونمیدیکمز

قوشورلر .. اونا ، اخلافک ضایع اولمش حیساتی ،  
قوتی ، حاکمیتی کوتورییورلر ...

یاربى ، بتون دنیا کورسون ، ایشیتسین ! آرتق هیچ  
برمشله ، هیچ بر مشککل قلمامشدر . رشادیله نك پرتو  
مهابتیله درخشان ، میلیونلرجه کوز، تورک کوزی، بتون  
دنیايه ایشته بویلماز ، بواندیشه سز نگاه ایله باقیور ...

بردن ، دکزکنا کھانی فشافشیله اورکیورم . شیمدی ،  
صاعمه ، او جبروتی عزم واراده سیله . بالذات سلطان  
محمد اول . مهموز ضربلریله قان دوکولن آتی دکزه  
سورمش . نه انسان نه سفائ اوردوسی وار . ازلی بر  
سکون . ازلی بر بوشلق . یالکز دکزک قانلی یوزنده ،  
بالطه اوغلی دوناماسنک انقراض انزامی یوزویور . و بویوک  
خاقان ، صاغ آلیله ، او قیریش لوحه مساعی پی کوسته .  
رهک بانا عتاب ایدیور : « ییملردن بری آغلایان کوزلر  
فورومايه حق ! بلالرک بار تضییقیله اکیلمش بللر  
دوزملیه جک ! قید اولمش سیالرده سعادت نوری  
بارلایه جق !.. ایستانبول ، خیرالدینک ، طورغودک دکل ؛  
اک صوک قسطنطنیه کونلرینی یاشایور !.. » خوفدن  
ایلمش کییم . وجودم سرعتله ازیلیور . و بو آنک  
فضاسنده بیکلرله شمشک چاقیور . بیکلرله رعده چاقیور .  
شیمدی نه آتی ، نه ذاتی کورده من اولدیغ جناب فاتح ،  
دالغله ره ، شیمشکلره قاریشان صداسیله ، صاعقه لر صاحیور :  
« تاریخکیزک شدید عبرتلرینی هانکی ملعون آلر  
قوباروب عدم مزارینه آتدی ؟.. رشادیه ، اویله می ؟..  
نک بر رشادیه ایله می بنم مطیع دکزیمک آلتون  
آناختارینی استرداد ایدوب تر بهمه آصه جقسکز ؟ »

أوت ، ... نیچین یالکز (بر) رشادیه ؟ ...

چاملرک آراسنده ، شیمدی قبرستانک دوندوروجی  
روزکارلری اسیوردی .

« محررافندی ده مال بولمش مغربی کبی اعصار سالفه نك  
توزلری آراسنده بولدی بی برفقره بی رسول کبریاه اسناد  
ایتمش . چونکه يك آشکاردرکه تستر ایدن او قادیلر  
کوزلری دکل یوزلری اورتدیلر . شو حالده ینه اواعمالی  
گوره بیلدیلر . »

(۱.ع) ك مکتوبی اوقورکن بر آرقداشمنز کلدی .  
مکتوبمزی کوستردك بزه دیدی که :

— بحث اولونان مقاله بی اوقودم . ونم گیی ؛  
اوقویان ؛ تسترکلهنده بیله بولونمش اولسه اونی اوقودفیل  
صوگرا فکرینک خیلدن خیل یه صارصیلدیغنی گورور .  
یومی برفیقمنزک مدیری بوجریدهدن بحث ایدرکن ؛  
« اونک برداها انتشار ایتمه سی ایچون صاحبی اوج  
آی اوروپاده طولاشدیرماق کافیدر . » دیوردی .

بز بونوع جرائدک و مکتبلرده کی علوم دینی  
درسارینک تأثیرات حسنه سنه پک آئی واقف . پک چوق  
کنج ، اری قاووقلی برهیکل تعصبک ابلهانه تقریراتیه  
یاواش ، یاواش گوزلری آچاغ . باشلا یور ، ابتداسا کتانه ،  
مطیعانه دیکله دیکلری سوزلری نهایت برخنده استرا  
ایله قارشیلایورلر . بونی بیلدیکنز ایچون بز رفیقمنزک  
مدیریه هم فکر دکاز . بالعکس ، منذ کور رساله  
ودرسارک اولدیغی گیی قالماسنه پک طرفدارز .

شیمدی یه قادار « اجتهاد » ک و اجتهادلرمنزک علمینده  
اوزون اوزون ، صحیفه لری دولایرماقدن خالی قالمایان  
بو و امثالی غرتلره ، اونلرک هجوملرینه سکوت ایله  
مقابله ایتدک . چونکه اجتهاداتمز ایدیلن بوتون او هجوملره  
مقابله ، مدافعه دیمکدی . هیچ برفکری ، هیچ برفمنطق  
هیچ بر حقیقی احتوا ایتمه ی بوسوزلره عطف اهمیت  
ایده رک مقابله ایتمه کوزوم گورمه دک . حتی هیچ خاطر مزدن  
چیقماز ، و قتیه ، براعلانه ، علمیزده بر مقاله نك انتشار  
ایتدیکنه گسب وقوف ایدن برقاره « اجتهاد » اجتهاده  
یازدیغی بر مکتوبله اوندن بوبند ایچون جواب رجایدهر .  
اجتهاد جواباً « بزدن طلب ایتدیکنز جواب ، مجموعه نك

مملکتی ده آرتق ، یاواش ، یاواش دوشونمک لزومنی  
حسن ایدیورز ، عصرلردن بری قلمیزک حسن ایتدیکی  
اصیل دویغولری شیمدی دویمايه باشلیورز .

آلتی عصر اولکی زمانک حالی ، قفالری بوراده  
هر کون خاطر لاما ق کوچ دکلدرد . فقط آلتی  
عصر اول ، دولت عثمانیه نك اساسی حاضر لایان نجیب  
عثمانک جهسد و همتی خاطر لاتا جاق شیمدی یه قادار  
نه یایدق ؟

عثمانی حکومتک تأسسندن شیمدی یه قادار آلتی  
عصر کچدی ، بوزمان طرفنده بز ، نه قادار یوکسکده  
بر نقطه یه نظر مزی تثبیت ایدرک یاواش یاواش چیققد ،  
بویودک ، بردولت معظمه اولدق ، صوگرا بردن بوتون  
اوانشای صعودیمزده بیلنه دن حاضر لادیغمز برسقوطه  
محکوم ایدیلدک . شیمدی آرتق صوگ مرجه ده بز ، بر  
انهزام ، بر رجعت دها بزم ایچون ارتق خلاص ، غلبه احتمالی  
رفع ایدرک ، دولت عثمانیه نك ابد مدت اولمادیغنی بزه  
پک واضح کوسته رده ک اولان بوسقوطی بکله مه یه جکیز ،  
بونا ایمانمز وار . بوکون حکومت عثمانیه نك تأسسی  
اختفالی ترتیب ایدن کمنج لک اراسندن یارین ، ملت  
عثمانیه یه بروح ، یگی ر حیات افاضه ایدرک وطنداشلرک  
چیه جغندن امینز .

بزه (۱.ع) مضالی بر مکتوب کلدی . صاحب مکتوب ،  
بر رساله دینی نك کچن هفته چیقان نسخه سنده کی « تستر  
مسئله سی » نی موضوع بحث ایدیور و دیورکه :  
« محرر بک بورویورلرکه :

بر کون فخر کائنات ( صلح ) افندیمز بر قاچ قادیله  
اوطورورکن حضور پیغمبره بر ذات داخل اولمش .  
حضرت پیغمبر ، باشلری اورتملری قادیلره اخطار  
بویورمشار . جواباً : « یارسول الله او اعماد . » دنیلمش  
پیغمبر افندیمزده « او سزی کور میورسه سز اونی  
کورویورسکزی » بویورمشار .

قرالیهچیسی، مغنی، رسام، تریزی... هر اوچندهده ماهر، صنعتکار. آلمانیا ایمراتوریهچیسی و یقتوریا اوگوستا، فوطوغرافی مراقلیسی و صنعتکاری. نوروهچ قرالیهچیسی تیاترو مؤافی، مجلد. تریزی، رسام و هر سپورده صاحبه هنر. ایتالیا قرالیهچیسنه کانبجه، ملیککنک بالذات کال افتخارله بیسانه کوره کنسیدیلری یوزمه و نشانیلقده هفتهده لوندرده و نه ویورقده ۲۰۰۰ فرانق قازانه حق قادار ماهر در.

ایشته هرتاج، کنسیدیسینی اکاندیردجک برایش بولمش. یوقسه مطرد، دائما عینی طرزده، عینی حالده دوام ایدن بر حیات نه قادار جان صیقیجیدر.

عبدالحق حامد بکک «والدهم» اثر منظومی «اجتهاد» درج اولوندقدن سوگرا کتاب حالنده انتشار ایتشدی. مملکتده جدی، مفید، قیمتدار اثرلره قارشى گوستریلن لاقیدی معلوم. هر تورکک تکرار تکرار اوقومسی کتبخانهسنده اونک ایچون معتنا بر موقع آیرماسی لازم کلن «والدهم» ده بولاقیدییه معروض قالدی، نه آجینه حق حال. باشقه یرلرده تاریخ انتشارندن بر آی سوگرا یورلرجه دفته طبع اولونا جغه شهه اولمایان بویله شاه آثار بوراده بر قاچ یوز نسخه بیله صاتیلمیور، بو، بک الیمدر، دهاسنه یگی لردن، اسکی لردن هیچ کیمسه نك شههچیسی اولمایان شاعر حامدک کتابی، یالکیز خلقدن دکل، خلفه رهبر اولماسی لازم کلن غزته جیلردنه درین بر لاقیدی ایله قارشیلانسین، بونی آرتق، بوندن سوگراده بکله مه لیمیدک؟... غزتهلر اوندن هیچ اولمازسه بر تک ستون ایله بحث ایتمیلی، اونک قیمت ادبیه، قیمت صنعتکارانهسی حقنده، کلهلری، قفیهلری حقنده مناقشه لرده بولونما لیمیدیلر؟... بو یالکیز «والدهم» ایچونمی؟... غربک، آیلرجه، ییللرجه لهنده، علیهنده بر چوق یازیلرک یازیلماسی موجب اولان کتابلری کیی اثرلره - آزده اولسه - بزده مالکیز، بک نادرا اولسهده بزم کتبخانه ملیمیزی ده بویله اثرلر ترین ایتکده در.

بزه هجوم ایدن مقاله سنده در. اونی اوقوبکیز «دیملکه اکتفا ایدر».

آسترمسله سنه کانبجه، بزبونک منور بر جریانه داخل اولدیغی گورییورز. اویله بر جریان که، آرتق اونک اوگنه کچمک، اونی توقیف ایتک قابل اولمادینی کیی، اساساً بونک ایچون وقت و موقع ده مساعد دکدر، بیله نهمسی لازم کلن شیلری «اجتهاد» سویله دی. لازم کدیکی وقت ینه یوکسک سسله سویله مکدن چکیمیه جک.

رومانیا قرالیهچهنک یشمنچی سننه دوریه تولدی شلککرینک، بکرشده بک پارلاق بر صورتده اجرا ایدیلدیکی تلغرافلر خبر ویریور. قرالیهچی نه لیزاتک همان همان قرالیهچی لکندن زیاده شاعرلکی ایله شهرتی واردر: قارمهن سیلوا، اونک بونام مستعار ایله یازدینی آثار ادبیه فرانسه ده بک بویوک بر رغبته و موقع قازاندی. اوقادار که یالکیز آثار ایله، قارمهن سیلوا، بر قرالیهچی ثروت و احتشامنه مالک اوله بیلیر.

حیاتلری، استقباللری قورتارمق دردندن وارسته، همان عمومیتله، اولنجیه قادار آسوده بر عمره مالک اولان اصحاب تاجک، بالخاصه ملیکه لک ناصیل وقت کچیردکاری مرکس اوکره نملک ایستر، حقیقه ده مراق ایدیلکه شایاند، اویله یا... اونلر ایچون بوتون وقتلری، هیچ برشیه مشغول اولمایه راق، گچیرمکدن قولای نه وار، هله، یورولار، حیاتدن غیب ایتک احتمالی ده موجود در. حالبو که اونلرک ایچنده بویوک بر زمانی سپوره حصر ایدرک، یورولمقدن، ترله مکدن چکیمیه نلر اولدوغی کیی، قاپلان آویاغنه آز چوق حیاتی تهلهکیه القا ایدنلرده موجود در.

حکمدارلرک آراسنده علم و عرفانیله تمیز ایدنلری ده موجود در. حتی قرالیهچهلرک آراسنده... مثلاً، بلچقیا قرالیهچیسی (نه لیزابت)، لایپزیغ دار الفنونندن طب دیپلوماسنه مالک اولدیغی کیی کان ویانو چالان بک انی بر موسیقی شناس، ممتاز براوتو موبیلچی ایش، انکتره

(امروزه) ك تفرقه سی

## دوره

۳

۲۷ مایس

غلیان حسیات ایله ناطقه پردازلق ایدرکن تشبیهلر،  
تلمیحلر آره سنده کنیدی غائب ایتدیکیمی آکلایورم،  
زیرا سوق کلام ایله حدودك خارجنه سوروکلنه رك ادا،  
رسملرینی یاپدیغیم، ایکی چوجو غك حکایه سنی تکمیل  
ایتمدم. اولدقجه رابطه سز بر مکتوبه وجود ویرن او  
احتیاساته مستغرق اولدیغیم حالدہ دون، تام ایکی ساعت  
او صابانك اوستده اوطوردم. آقشامه طوغری کنج  
بر قادین، قولنده بر سپت اولدیغی حالدہ گورونه رک  
— یئرلندن اصلا قیملدایمان — چوجو قله طوغری  
یورودی. براز یاقلاشجه التفاتلی بر مسرتله باغیردق:  
«فلیپ، سن پك ائی بر اوغلانسك!» دیدی. بکا  
باشیله سلام ویردی، مقابله ایتدم. قالقارم، یانسه کیدرم،  
بو چوجو قله کنیدیستکیمیدر؛ دیه صورارم. جواباً اون  
دیر؛ صکره چوجو قله بیوکنه بر دیلم بیاض اکک  
ویرر، کوچوکی قوجاغنه آله رق صوكد درجه برشفق  
سینه سنه باصدیرو. بکا دیرکه: «بو مینی مینی فلیپ  
امانت ایدهرک کندم بیوكل اوغلمله — براز چارشى اککی،  
بر آز شکر و برده طوپراق طاوا آلمق ایچون — چارشى به  
ایتمشدم.» قباغی دوشمش بر سپتک ایچنده بودیدکاری  
گورونیوردی. دوام ایله دیدی که: «بو آقشام کوچوکل  
ژانمه بر تیرید یاپه جغم. (ژانك کوچوکنك اسمی ایدی)  
بیوكل یارامازم، دون محلینك دبی ایچون فلیپ له غوغا  
ایدهرک طاوایی قیردیلردی.»

بیوكل یارامازینك زرده اولدیغی صوردم. جواباً  
چایرده قازلری قووالدیغی آنجق سویله ییلمش ایدی که  
اوده قوشه قوشه، صیچرایه صیچرایه گلوب مینی مینی  
برادرینه بر فندق دالی تقدیم ایتدی. بن بو قادینه

فقط بوتون بو کتابلره قارشی خلق کوسته ردیی  
رغبتهزلکه مطبوعاتك ده اهمیت ویرمه مزلیکی انضمام  
ایدنجه آرتق او کتابلرا یچون مصرفی قورتارمق احتمالی  
قالمایور.

بو کون، مرجان اعدادیمی طلبه لری معلملری  
عثمان فخری بکك دلاتیله «والدهم» دن یوزلرجه  
صائین آلدیلر. بوشایان تجیل حرکته دیگر مکتبلرکده  
اشترک ایده جکینی امید ایدرز. «حامد»، ادبیاترک  
ولی نعمتیدر. اونك اثرلرینه گوستریلن رغبته، مملکتیه،  
مملکتك ادبیاتنه، روحنه عائددر.

منفایه کیده رکن هانگی کتابلری انتخاب ایده جکلری  
محررلریزدن استفسار ایده جک و بوهفته درج ایدنه جکدک.  
اجتهادك بوهفته کی مندرجاتی جمله سنی استیعابه کفایت  
ایتمدی. یالکنز «وهرتر» مترجمی علی کامی بکدن  
کلن ورقینی درج ایده بیلیورز:

«بقیه حیاتی کیرمه مکهم اولدیغیم منفایه یالکنز اوچ  
کتاب کوتورمک ایجاب ایتسه بونلرک برنجیسی «کتاب الله»  
اولاجقدر. یالکنز بونك تفسیر بنیان کی معناسی ده برابر  
اولاننی ترجیح ایدرم. قرآن کریمی — بنی غشی ایدن اسلوب  
وجیزله — ترجمه ترجمه ایتک اکل آشوب املارمدن بری درکه  
بوکا آنجق اوله بریرده واوله برزمانده موفق اولایله جکمی  
ظن ایدیورم.»

انتخاب ایده جکم ایکنجی کتاب «أو حکیمی» «عالمه  
طیبی». قیلندن برشی اولاجقدر. بونلرک بزم لسانزده یازلش  
اولانلری ده وارددر. منقاعده خسته اولدیغیم زمانك زیاده کندی  
کندمی تداوی مجوریتنده قاله جغمی بیلیورم.

اوچنجی کتابك «آنسیقاپه دی» طرژنده یازلش برکتاب  
اولمانی ایسترم. فقط بزم هنوز تمام اولمش بر محیطلمز یوقدر.  
اولسه ده اوچ کتابك حدودی ایچنه بش اون جلدك بر  
محیطك ویا هیچ اولمازسه آلتی جلدك «قاموس الاعلام» ك  
صیقیشدرلما سنه بیلم مساعده اولنوری؟ بو اولمادیغی تقدیرده  
انتخاب ایده جکم اوچنجی کتاب «آثار صفا» اولاجقدر.  
منفاسنده وفات ایدن بو زوالی بدیخت قارده شمک اولسیس  
اشعارنی منقاعده کوز یاشلرمله ایصلا نهرق تک ارا ایتکده آجی  
برشفا یوقیدر؟

سرور بریر